

N

Viron uusia sanoja kielenhuollon hoivissa

Väike uudissõnastik. Toim. TIJU EREL'T. Valgus, Tallinn 1983. 64 s.

Suomessa on jäänyt vähälle huomiolle Virossa 1983 ilmestynyt uudissanasto *Väike uudissõnastik*, joka on yksi osoitus virolaisten kielentutkijoiden vireästä nykykielen harrastuksesta. Sanaston on koontanut Keele ja Kirjanduse Instituutin erikoistutkija Tiiu Erelt, joka oli myös *Õigekeelsussõnaraamat* 1976:n toimituskunnassa. Äskettäin häneltä ilmestyi lisäksi huomionarvoinen teos *Eesti oskuskeel*. Hänen ahkeruuttaan osoittavat myös monet kielitieteellisiin julkaisuihin kirjoitetut artikkelit, jotka enimmäkseen ovat käsitelleet nykykielen ongelmia.

Väike uudissõnastik on kansitietojen mukaan tarkoitettu lähinnä koululaisille mutta myös muille kielestä kiinnostuneille. Vaatimattomasta ulkonäöstään huolimatta tämä vihkonen sisältää runsaasti niin suomen kuin muidenkin kielten uusien sanojen kannalta mielenkiintoista aineista ja pohdintaakin. Se todistaa osaltaan, miten uudissanajien monet kehitystendenssit ovat eri kielissä yllättävän samankaltaisia.

Sanaston noin 600 sanasta puoleen ovat ainakin *Kodumaa*-lehden lukijat voineet tutustua jo ennen kirjasein ilmestymistä, sillä Tiiu Erelt julkaisi uudissanaja-lehden *Keelenurk*-palstalla 1980—81.

Saman valikoiman hän julkaisi myös *Veksa*-kalenterissa 1981. Siten voitaneen päätellä, että kiinnostus uusien sanojen kohtaan on suuri niin Virossa kuin varmasti myös ulkovirolaisten keskuudessa. Samoissa julkaisuissa ilmestyneitä Ereltin ja hänen kollegansa Silvi Varen kiintoisia artikkeleita on syytä tässä yhteydessä myös hieman tarkastella, koska ne avartavat näkökulmaa viron uudissanatutkimukseen.

Näin suppean sanaston hakusana-artikkelit ovat tietenkin melko lyhyitä. Hakusanan jälkeen osoitetaan sen taivutus. Sitten seuraa suppeahko selite ja yksi tai useampi sitaattiesimerkki sanan käytöstä. Esimerkit valaisevat sanojen merkitystä enimmäkseen hyvin. Joitakin lukiessa tuli kuitenkin mieleen, että muutama lyhyt tyyppiesimerkki olisi samalla rivimäärällä antanut monipuolisemman kuvan sanan käytöstä kuin yksi pitkäkö sitaatti, jonka lähdekin ei mainita.

Sanaston johdantona on suomenkin kannalta kiinnostava yleisesitys viron uudissanajoista. Aluksi yritetään määritellä — samoin kuin muissa uudissanajoissa — keskeistä käsitettä uudissana. Tämän sanaston sanat ovat enimmäkseen 70-luvulta, mutta joukossa on myös 60-luvun sanoja. Jotkut sanat ovat saattaneet syntyä jo paljon aikaisemmin, mutta ne ovat vasta viime aikoina tulleet yleisempään käyttöön. Esimerkkinä mainitaan mm. *ahaa-elamus*, joka on vanhastaan ollut psykologian termi mutta jota nyt on alettu käyttää yleisemminkin. — Osa sanoista on jo aktiivisessa käytössä, osa taas sellaisia, että niitä tuskin tulee itse käyttäneeksi; silti ne voivat tulla vastaan kirjoissa ja viestimissä.

Sanaston huolto

Sanaston tärkeänä tehtävänä on myös edistää kielenhuoltoa. Se esittelee yksinomaan niitä ilmauksia, jotka ovat virallisen kielenhuollon suositusten mukaisia. Tiukka normatiivisuus selittyy osaksi siitä, että sanasto on tarkoitettu koululaisil-

le. Lisäksi on muistettava, että Virossa kielenhuoltajat ovat vanhastaan osallistuneet hyvin aktiivisesti kielen kehittämiseen. Niinpä sanastossa esitetään esimerkiksi, että suositettavia ilmauksia ovat *autohooldus* (ei autoteeninindus eikä autoservis), *plast* (ei plastik), *rullsuusad* (ei suusarollerid), *töövõimlemine* (ei tootmisvõimlemine). Myös uudissanojen suositeltava kirjoitusasu, taivutus ja merkitys osoitetaan. On esimerkiksi kirjoitettava *džiinid* (ei džiiinsid, vrt. engl. jeans). Ohjeiden mukaisesti *diskoteekin* merkityksenä on vain 'heliplaadikogu', joka, totta kyllä, on *teekki*-aineksen mukainen oikea merkitys. Sanasta on siten tietoisesti haluttu erottaa se merkitys, joka niin virossa kuin suomessakin on tavallisempi: 'levytanssi-paikka'. Tämä merkitys taas on annettu *disko*-sanalle ummistaen silmät siltä, että *disko* on *diskoteekin* lyhentymä. Näin on toteutettu Viron kielenhuollon tärkeää periaatetta: yksi ilmaus määrätehtävään. Periaate saattaa olla tarkoituksenmukainen ja selkeyttää kieltä, mutta se tekee ehkä joskus väkivaltaa kielen vivahteille. Kovin normatiivinen sanakirja jää etäälle todellisesta kielenkäytöstä.

Melko tiukkaa linjaa osoittaa sekin, että sanaston lopussa on vielä erikseen sivun pituinen luettelo enimmäkseen vierasperäisistä sanoista, joiden tilalle suositetaan muita, yleensä omaperäisiä sanoja. Sieltä näkee muun muassa, että *mikrokalkulaatorin* tilalle suositetaan *raalik* tai *taskuarvuti* -sanaa ja *stscient(s)ologian* (engl. scientology) tilalle sanaa *teaduslugu*. Englannin *nou-hau*-lainan tilalle tarjotaan omatekoista sanaa *oskusteave*, *smog*-sanan tilalle *sudu*-sanaa, *marketing* voidaan korvata *turundus*-sanalla (siinä ideaa meillekin!) ja *reiter* sanalla *ratur*. Venäjän *propusk* on luettelon mukaan paremmin *pääsik*, *baranka* 'rinkeli' on *rõngel*, *loodotška* 'avokas' on *libik*, *soišnik* 'rahkapulla' on *vaarak* jne.

Suurin piirtein kaikki sanaston sanat ovat kirjakieltä. Aikaa myöten ovat kirjakielistyneet myös puhekielen eri aikoina synnyttämät pitkien vierassanojen lyhen-

tymät, kuten *labor*, *repro*, *stereo*. Muun muassa tässä kohdassa huomaa, että sanaston puhdaskielisyyden vaatimus ulottuu myös kielenulkoisiin seikkoihin: kai Virossakin sentään ovat tuttuja sanastosta puuttuvat kansainväliset lyhentymät *porno*, *homo*, *narko* tai *krim*. — Puhekielen sanoista on otettu mukaan joitakin, ja ne on erotettu muista merkinnällä »könek.», esimerkiksi *laiama* 'kerskailla', *salvokas* 'Salvo-merkkinen muovikelkka', *säge* 'mielenkiintoinen'.

Sanaston muuttumisen syitä

Johdannossa pohdiskellaan syitä siihen, miksi uusia sanoja syntyy. Sanaston muuttumisen takana on ennen kaikkea kielenulkoisia syitä: tieteen ja tekniikan nopea kehittyminen sekä taloudelliset, kulttuuriset ja poliittiset muutokset. Elämään ovat tulleet tekniikan uudet keksinnöt: *hõljuk* 'ilmatyynyalus', *kuvar* 'näyttöpäätte', *orbitaaljaam* 'avaruudessa kiertävä tutkimusasema', *raal* 'tietokone', *rullur* 'heinää rulliksi puristava työkone'. Vapaa-aikaa ovat alkaneet täyttää *disko*, *purjelauasõit* 'purjelautailu', *rulamine* 'rullalautailu', *teleserialide vaatamine*, *videomagnetofon*, *tervisesport* 'kuntoilu'. Liikenteen uusia käsitteitä ovat *kiirtee* 'pikatie', *võõtrada* 'suojatie' ja *turvavöö*.

Johdannossa esitetään sanaston muuttumiselle myös sisäisiä, kielen kehittymisestä johtuvia syitä: viron kieli on kehitysvaiheessa, joka enimmäkseen on koitunut kielen rikkaudeksi, koska nykyisten ilmaisukeinojen sijaan tai lisäksi on pitänyt etsiä uusia, entistä parempia ilmauksia. Niinpä on ollut tarpeen luoda lyhyitä sanoja korvaamaan sanaliittoja tai pitkiä yhdyssanoja, esimerkiksi *diplomaatiline asja-ajaja* → *asjur*, *tarvitusele võetud abinõud* → *meetmed*, *viljalihaga mahl* → *mehu*, *habemeajamisaparaat* → *pardel*, *kunstiline isetegevus* → *taidlus* ja *uue tehnik* → *tehnouendus*. On kaivattu myös omia sanoja esimerkiksi vierassanojen *ignoreerima*, *restaureerima*, *deklameerima*, *orienteerumine*, *žalusii* ja *dokumentaalfilm*

sijaan ja luotu *eirama*, *ennistama*, *etlema*, *suunistus*, *ribakardin* ja *tösielufilm*.

Sanojen muodostaminen

Uudissanvoja muodostetaan yhdistämällä, johtamalla, lainaamalla, elvyttämällä vanhoja sanoja, varsinkin murre sanoja, luomalla keinotekoisesti uusia sanoja ja antamalla kirjakielen sanoille uusia merkityksiä. Nämä samat sananmuodostuskeinothan ovat tuttuja suomessakin. Yhteistä virolle ja suomelle, samoin kuin skandinaavisille kielille ja luultavasti monille muillekin kielille, on myös se, että valtaosa uusista sanoista on yhdyssanoja. Uusien yhdyssanojen tuloa kieleen on kuitenkin kaikkien vaikeinta huomata, koska ne on enimmäkseen muodostettu ennestään tutuista sanoista ja omaksutaan siksi usein hyvin nopeasti.

Lainata voidaan sekä yksittäisiä sanoja, niin kuin *mikser*, että kantasanoja, joista sitten voidaan muodostaa monia johdoksia, niin kuin suomalaislähtöisestä kuva-sanasta *kuvama*, *kuvar*, *kuvand* ja kuva-alkuisia yhdyssanoja. Englannista on lainattu uudissanat *bagi* (engl. buggy), *bitt*, *broiler*, *džiinid*, *kantri*, *kart*, *koomiks*, *mikser*, *motell*, *muusikal*, *rokk*, *soul*, *teip*, *thriller*, *vestern*. Suomesta lainatuiksi mainitaan kuvan lisäksi *mehu*, *paitsi*, *pelk*, *pärre*, *soveldama*, *tiivis* ja *turvavöö* (jolle kyllä olisi ollut omakin sana *ohutusrihm*). Luultavasti suomen lainoja on monia muitakin. Esimerkiksi aiemmin mainitut *ennistama* ja *suunistama* vaikuttavat meikäläisen mielessä kovin kotoisilta.

Englannin lainojen näinkin runsas määrä yllättää. Virossa on siten havaittavissa sama ilmiö kuin monissa muissakin kielissä: vierassanoista nimenomaan (amerikan)englantilaiset valtaavat alaa, mikä osoittaa amerikkalaisen kulttuurin maailmanlaajuista ekspansiota. Lueteltujen lainojen lisäksi osuivat silmään muun muassa *folk*, *grill*, *disain*, josta on johdettu verbi *disainima*, ja tuotenimi *pepsikoola*. Kansainvälistä leimaa lisäävät myös erikieliset sanat *spordilotto*, *biorütm*, *pit-*

sa, *sassoon* 'eräs hiustenleikkuumalli', *haiku*, *karate* ja *ketšup*. Muutaman käännöslainankin voi löytää, esimerkiksi *teismeline* (vrt. teenager).

Lainojen kirjoitusasua on paljon reippaammin kuin suomessa muutettu ääntämisen mukaiseksi, niin kuin esimerkiksi jo mainituissa sanoissa *stsientsiologia*, *muusikal*, *džiinid*, *greipfruut*, josta on edelleen muodostettu hauska *kreebu*, tai *nouhau*. — Vierassanoja olisi sanastossa varmaan paljon enemmän, ellei kielenhuollossa vallitsisi niin määrätietoinen pyrkimys korvata ne omakielisillä vastineilla. Siitä johtuneen, ettei myöskään venäläisiä lainoja juuri näy sanastossa.

Mielenkiintoinen ilmiö on myös vanhojen murre- ym. sanojen elvytys siten, että niillä täytetään jokin nykyisen ilmaisutarpeen aukko. Suomessahan tällaiseen tarpeeseen on otettu esimerkiksi sanat *juontaa*, *kontti* ja *riihi* (aivoriihi). Virossa päätettiin ruveta käyttämään tärkeän käsitteen 'tiedonvälitys' ilmaisemiseksi saarenmaalaista sanaa *lõit*, joka on merkinnyt merimiesten huutotorvea. Sanasta on johdettu myös verbi *lõitma* ja yhdyssanat *helilõit*, *massilõit*, *trükkilõit*.

Tekosanoilla tarkoitetaan Virossa joko kirjaimia yhdistämällä tai mitä tahansa kielen ilmauksia mielivaltaisesti muuttelamalla muodostettuja sanoja. Ensin mainitulla tavalla on syntynyt esimerkiksi *raal*, jonka pohjalta on luotu myös useita muita sanoja: *raalima*, *raaling*, *raalistu*, *raalik*, *raaljuhtimine* jne. Tekosanana pidetään kuitenkin myös tekotavaltaan aivan toisen tyyppistä sanaa *marmel*, joka on muodostettu *marmelaad*-sanasta jättämällä vain kirjaimia pois. Johdannossa huomautetaan, että tekosanoja tulee kieleen kaikkein vähiten; silti sellaiset uudissanat kiinnittävät eniten huomiota. — Norjalaisen uudissanaston Nyord i norsk johdannossa ei muuten mainita tällaista sananmuodostuskeinoa ollenkaan. Suomessakin se on ani harvinainen. Uusista sanoista ei voi oikeastaan mainita yhtäkään, joka olisi syntynyt samalla tavoin kuin *raal*. *Marmelin* tapaan muodoste-

tuista sanoista tulee mieleen lähinnä *ale* (ja 1940-luvun lopussa suositeltu mutta vähälle käytölle jäänyt *marmelo*).

Näyttää siltä, että Virossa, jossa pyrkimys omakielisiin sanoihin on ilmeisesti vahvempi kuin meillä, niitä reippaammin myös tekemällä tehdään. Tosin tekosanojen luettelossa näyttää *marmelin* lisäksi olevan muitakin sanoja, jotka eivät ole suinkaan syntyneet tyhjästä, kuten *nakar*, joka on muodostettu *anakard*-sanasta tipauttamalla muutama kirjain pois, tai *televiisor*-sanasta lyhennelty *teler*. Onkohan *raal*-sanakaan syntynyt aivan tyhjästä?

Johdannossa vastataan myös kysymykseen, ketkä tekevät uudissanvoja. Monet luulevat Virossa niin kuin Suomessakin, että uudissanvoja luovat vain kielentutkijat. Todellisuudessaahan niitä keksivät kielen käyttäjät silloin, kun he tarvitsevat sopivaa sanaa uuden käsitteen ilmaisemiseksi. Tähän tilanteeseen joutuvat joka-päiväisessä työssään varsinkin toimittajat, kirjailijat, kielenhuoltajat ja erikoisalojen sanastotyön asiantuntijat. Niinpä *arengumaa*, *heitmed* 'jätteet', *kuukulgur* ja *maandur* ovat Eesti Telegraafiagentuurin kautta käyttöön tulleita lehtikielen sanoja. Mm. *kujustama*, *marmel*, *oskusteave* ja *sihtnumber* puolestaan ovat peräisin Keele ja Kirjanduse Instituutin kielenhuoltajilta.

Sananjohdon nykyilmiöitä

Uudissanastoa selaillessa huomaa, että eräitä johdostyyppejä vilahtelee muita useammin. Sanaston rinnalla olen silmäillyt Silvi Varen artikkelia »Uut eesti keele tuletuses» (Kodumaa 1980), jossa todetaan, että vaikka tietyt johtimet, kuten *-ja*, *-mine* tai *-ne*, ovat aina produktiivisia, on myös kullekin ajalle tyypillisiä muotijohtimia. Tällaisena hän pitää etenkin *la*-johdinta, joka vanhastaan on esiintynyt paikannimissä. Nykyään sitä on alettu käyttää yleensä paikkaa merkitsevissä lyhyissä johdoksissa, joilla korvataan usein paljon pitempi yhdyssana. Niitä ovat sanastossa *juuksla* (juuksuritöökoda), *pard-*

la (habemeajamistöökoda), *pumpla* (pumbajaama, -ruum, -maja), *parkla* 'parkkipaikka, -alue tai -talo', suomalaislainalta vaikuttava *pesula*, edelleen *külmla*, *magala*, *pirukla* (pirukabaar, -müükla) ja *pääsla* (valveroom, -ehitis). — Suomen eittämättömiä muotijohdoksiahan ovat tätä nykyä *e*-substantiivit, joita putkahtelee päivittäin aiheuttaen kielenhuoltajille harmaita hiuksia. Vakiintuneimpia on melko runsaasti Uudissanasto 80:ssäkin: *ehoste*, *esite*, *hapete*, *heite*, *hierre*, *hoide*, *huhde*, *hyvite*, *hävite* jne.

Varen mukaan kiintoisimpia johtimia nykyvirossa on *-kas*, jota etenkin nuoret viljelevät paljon puheessaan. Myös sillä voidaan kätevästi lyhentää ilmauksia: yhdyssanoja (*kummiliim* → *kummikas*, *fotoparaat* → *fotokas*, *rulluisud* → *rullikad*, *transistorraadio* → *transikas*) ja sanaliittoja (*rahvaste pall* → *rahvakas*, *kuluvad tek-sad* → *kulukad*, *kuiv vein* → *kuivakas*). Vaikka näistä jotkut ovat hyvinkin yleisiä, ne eivät ole puhekielisyttään päässeet uudissanastoon. — Suomessa *-kas*-substantiivit ovat huvittavaa kyllä vallanneet nimenomaan kenkäalan. Kenkäkaupat ovat nykyään pullollaan *avokkaita*, *pistokkaita*, *sannikkaita*, *hollannikkaita*, *saapikkaita* ja *huovikkaita*, mitä vähän *lapikkaita* ja *varrekkaitakin*.

Nykysanaston tiivistyminen

Kiintoisin viron uudissanojen kehityspiire on nähdäkseni ilmausten tiivistyminen, josta on jo edellä monia esimerkkejä. Tätä piirrettä tarkastelee Tiiu Erelt vielä erikseen artikkelissaan »Uut esti keele sõnaliitmises» (Kodumaa 1980). Jonkin verran tiivistymistä ilmenee *ne*- ja *s*-liittoisten ilmausten kehityksessä: *teaduse haru* → *teaduseharu* → *teadusharu*. Tämä yhdyssanatyyppe on viime vuosikymmeninä yleistynyt myös nominatiivialkuisten sijaan: *külalislavastaja* (= *külaline lavastaja*).

Tiivistymistä ilmentävät myös sanojen entistä runsaampi yhteen kirjoittaminen ja entistä pitemmät yhdyssanat. Aivan

harvinaisia eivät ole enää neli- tai viisi-osaisetkaan yhdyssanat, ainakaan ammattikielissä. Sanojen yleinen piteneminen on Erelin mukaan nykyvirossa tavallista. Se ei kyllä ole pelkästään viron nykykielen tyypillinen tendenssi; sama on puheena esimerkiksi Nyord i norsk -teoksen johdannossa (s. 22). Siellä mainitaan sanojen pidentymisestä esimerkit *nyordtilveksten* (= tilveksten av nyord) ja *språkbruksforskjeller* (= forskjeller i språkbruk). Ei tämä ilmiö ole tuntematon meilläkään; silmiin sattuu lehtien sivuilta tämän tästä yhdeksi sanaksi puristettuja kummajaisia: *täysimittakaavakoe*, *loppusarjajakoripallo-ottelu*, jopa *LEL-eläkevaikutusmaksutilityslomake*.

Yhteen kirjoittamisen lisäksi kieltä tiivistää myös se, että esimerkiksi *mine*-johdosten sijaan on alettu käyttää lyhyempiä *us*- ja *e*-johdoksia. Kehityskulku on seuraavanlainen: *ketramise vabrik* → *ketramisvabrik* → *ketrusvabrik*. Aiemmin tällainen kehitys oli spontaania, mutta nyt siihen suuntaan pyritään tietoisesti, varsinkin ammattisanoja luotaessa.

Tiivistymisen ilmentymänä mainitaan myös kansainvälisten sanalyhentymien *bio-*, *geo-*, *polü-*, *termo-*, *video-*, *öko-* jne. käyttö. Niitä tapaa varsinkin ammattikielissä, mutta harvinaisia ne eivät ole yleiskielessäkään: *afrosoeng*, *minimood*, *poplugu*, joita ei kuitenkaan näy uudissanastossa. Tämä johtunee siitä, että aiemmin noita vieraslyhentyimiä voitiin kielenhuoltajien mielestä liittää vain vierassanoihin. Siten olivat mahdollisia ilmaukset *bioföüsika* ja *biosfäär* mutta eivät esimerkiksi *biopuhasti* tai *biotörje*. Pyrkimys tiiviyyteen on parina viime vuosikymmenenä tosin ajanut tämän vaatimuksen ohi. Koululaisille tarkoitettuun sanastoon ei sellaisia sanoja ilmeisesti ole kuitenkaan sopinut ottaa, vaikka heille ovat varmasti tuttuja sanat *infoallikas*, *maksimantel*, *mikromaa-ilm*, *seismojaam*, *teletorn* tai *poplaulja* (sanastossa on kyllä *popkultuur*, *popkunst*, *popmuusika*). Harvoja sanastosta löytyneitä tämäntyyppisiä sanoja ovat *diskoõhtu*, *minikorvpall* ja *stereosaade*.

Nykykielen tiivistymistendenssiä tarkastellessaan Erelt ottaa puheeksi myös yhdysverbit, joiden leviämistä etenkin 70-luvulla hän pitää yhtenä kiinnostavimmista kehittymistä johdosten ja yhdyssanojen alalla. Yhdysverbejä muodostetaan kahdella tavalla. Hyvin paljon niitä saadaan yhdysnomineista johtamalla: *olivärv* — *olivärvima*, *salakütt* — *salaküttima*. Yhdyssanojen *pantvang* tai *salalukk* avuksi on verbejä johdettaessa kuitenkin otettava *sta*-aines: *pantvangistama*, *salalukustama*. Paitsi johtamalla yhdysverbejä saadaan myös yhdistämällä siten, että valmiin verbin eteen liitetään jokin sana: *eelpakkima*, *iseteenindama*, *järelpuhastama*, *pealtharima*, *tasalülitama*. Vastaavia yhdysubstantiiveja (*eelpakk*, *tasalüli* jne.) ei ole olemassa.

Yhdysverbit eivät Virossa ole suinkaan 70-luvun keksintöä. Õigekeelsussõnaraamat tarjosi niitä käyttöön jo 30-luvun lopulla (*tulumaksustama*, *tempelmargistama*). Ennen ei tätä ilmaisukeinoa juuri arvostettu, mutta nyt siitä ovat kiinnostuneet sekä kielenhuoltajat että tavalliset kielenkäyttäjät. Kielenhuoltajat innostuivat yhdysverbeistä siksi, että niillä voidaan välttää tautofoniaa: *purilennukiga lendama* — *purilendama*, *käsisaega saagima* — *käsisaagima* jne. Yleensäkin ne keventävät ja sujuvoittavat pitkiä ja kömpelöitä ilmauksia, joten niitä ei pidä Erelin mukaan pelätä ja välttää, jos ei ylen määrin suosiakaan. Uudissanastoon niitä ei tosin ole kelpuutettu.

Väike uudissõnastik on omaleimaisempi kuin eräiden muiden kielten vastaavat sanastot. Se on hyvin normatiivinen, mikä osaksi johtuu sen opetustarkoituksesta. Kielenhuollon tavoitteiden mukaisesti se myös vahvasti suosii omakielisiä vastineita. Koska sanasto on näin suppea, on paljon 60—70-luvun sanoja varsinkin arkisemmasta päästä jäänyt siitä pois. Selitteiden lyhyden ja esimerkkien vähyyden takia jäävät esittämättä myös monien sanojen merkitysvahteet ja käyttöyhteydet. Tällaisenaikin sanasto kuvastaa hyvin sekä viron yleiskielen kehitystä että Vi-

Kirjallisuutta

ron nykyoloja — tieteen ja tekniikan kehittymisen lisäksi myös uusia taloudellisia, poliittisia ja kulttuuri-ilmiöitä. Siitä löytää myös kansainvälisesti kiintoisia piirteitä, ennen muuta ilmausten tiivistymisen alalta. Tämä kielen lyhenemistendensi lienee ilmausta kiireisen aikamme nopeuden ja tehokkuuden tavoittelusta.

TARU KOLEHMAINEN